

Bruxelles, 3. prosinca 2019.
(OR. en)

14750/19

DROIPEN 194
COPEN 468
JAI 1290
CT 133
FREMP 175
SOC 784

ISHOD POSTUPAKA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Na datum:	3. prosinca 2019.
Za:	Delegacije
Br. preth. dok.:	14056/19 + COR 1
Predmet:	Zaključci Vijeća o pravima žrtava

Za delegacije se u Prilogu nalaze Zaključci Vijeća o pravima žrtava koje je Vijeće (pravosuđe i unutarnji poslovi) usvojilo 3. prosinca 2019.

ZAKLJUČCI VIJEĆA O PRAVIMA ŽRTAVA

Vijeće,

- podsjećajući na znatan napredak postignut u uspostavi sveobuhvatnog okvira EU-a u području prava žrtava,
 - ističući važnost daljnjeg razvoja tog okvira i poboljšanja njegove neometane i učinkovite provedbe, uz sudjelovanje svih relevantnih dionika,
- (1) PONOVRNO ISTIČE novi strateški program Europske unije, prema kojem zaštita građana i sloboda predstavlja ključan prioritet djelovanja Unije u razdoblju 2019. – 2024. Europsko vijeće ponovno je potvrdilo da Europa mora biti mjesto na kojem se ljudi osjećaju slobodnima i sigurnima.
 - (2) Sa zadovoljstvom PRIMA NA ZNANJE rad Komisije na daljnjem poboljšanju prava žrtava i utvrđivanju odgovarajućih poboljšanja u pristupu žrtava naknadama. Nadalje, Vijeće smatra da izvješće „Jačanje prava žrtava: od naknade do odštete – Za novu strategiju o pravima žrtava EU-a 2020. – 2025.”¹ pruža dobar temelj za budući rad.
 - (3) PREPOZNAJE znatan rad Agencije Europske unije za temeljna prava (FRA), posebno u vezi s istraživanjima i ispitivanjima u pogledu utvrđivanja i uklanjanja nedostataka povezanih s pravima žrtava, npr. skup četiriju izvješća o pravosuđu za žrtve nasilnih kaznenih djela objavljenih u travnju 2019. Na temelju stajališta iznesenih u prethodno navedenim izvješćima, Vijeće smatra da je razvidno da su potrebne mjere za poboljšanje pristupa žrtava pravosuđu i naknadama.

¹ Izvješće je navedeno u dokumentu 8629/19.

- (4) PONOVO ISTIČE prethodne zaključke Vijeća o žrtvama terorizma² i o sprečavanju i borbi protiv svih oblika nasilja nad ženama i djevojčicama, uključujući sakaćenje ženskih spolnih organa, objavljene 2014.³
- (5) PREPOZNAJE opipljive rezultate ostvarene radom koji je izvršen u okviru horizontalnog mandata koordinatora EU-a za suzbijanje trgovine ljudima u skladu s člankom 20. Direktive EU-a o suzbijanju trgovanja ljudima, među ostalim u pogledu pristupa pravima žrtava trgovine ljudima i ostvarenja tih prava te u vezi s Komunikacijom iz 2017. pod naslovom „Izvrješćivanje o praćenju strategije EU-a za iskorjenjivanje trgovine ljudima i utvrđivanju daljnjih konkretnih mjera”.
- (6) SMATRA da je posebno važno nastaviti i pojačati rad na jačanju prava žrtava u Europskoj uniji. U tu svrhu trebala bi uskoro biti dovršena procjena provedbe najnovijih pravnih instrumenata koja je još u tijeku, kao što su Direktiva (EU) 2017/541 Europskog parlamenta i Vijeća o suzbijanju terorizma⁴ i Direktiva 2012/29/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2001/220/PUP⁵. Vijeće smatra da je opravdano i dalje razvijati politiku Europske unije za žrtve u skladu s najnovijim relevantnim statutima EU-a i s obzirom na potrebe i prava žrtava.
- (7) SMATRA da je povrat zamrznute imovine žrtvi u skladu s Uredbom (EU) 2018/1805 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. studenoga 2018. o uzajamnom priznavanju naloga za zamrzavanje i naloga za oduzimanje⁶ važno sredstvo uvažavanja žrtve.

² 9719/18.

³ 9543/14.

⁴ SL L 88, 31.3.2017., str. 6.

⁵ SL L 315, 14.11.2012., str. 57.

⁶ SL L 303, 28.11.2018., str. 1.

- (8) NAGLAŠAVA važnost jačanja prijelaza statuta povezanih s pravima žrtava u najbolju praksu u državama članicama. Važno je da žrtve imaju dojam da se njihova prava primjenjuju u praksi i neovisno o tome u kojoj je državi članici kazneno djelo počinjeno. Pristup žrtava pravima treba se osigurati povećanjem učinkovitosti komunikacije s žrtvama putem svih prikladnih mjera. Osim toga, osposobljavanje i stručno znanje osoba koje se susreću sa žrtvama treba se sveobuhvatno i trajno podupirati.
- (9) NAGLAŠAVA važnost financijskih sredstava EU-a za promicanje prava žrtava kaznenih djela u državama članicama. Vijeće smatra ključnim da se programom Pravosuđe, programom Prava i vrijednosti i Fondom za unutarnju sigurnost višegodišnjeg financijskog okvira Unije za razdoblje 2021. – 2027. obuhvati mogućnost financiranja mjera i inicijativa čiji je cilj poboljšanje prava žrtava.
- (10) UVAŽAVA činjenicu da su pitanja povezana s pravima žrtava međuinstitucionalna, međudržavna, višedimenzionalna i da zahtijevaju koordinaciju. Pri razvoju koordinacije na razini EU-a potrebno je prije razmatranja uspostave novih koordinacijskih struktura ili izmjene postojećih zadaća ocijeniti iskustva u pogledu zadaća povezanih s koordinacijom. Posebno bi trebalo izbjegavati preklapanja s postojećim mandatima i okvirima za koordinaciju na razini EU-a uspostavljenima u skladu s pravom EU-a. Važno je da EU bude aktivan u poticanju prekogranične suradnje među državama članicama. Međutim, nacionalne strukture za koordinaciju trebale bi ostati u isključivoj nadležnosti država članica.
- (11) NAPOMINJE da, unatoč znatnim naporima da se zajamči primjena pravila i poštovanje prava u kiberprostoru, pojava svih oblika kiberkriminala i štetnog ponašanja na internetu i dalje je u porastu, što dovodi do potrebe za pružanjem zaštite žrtvama kojima je nanesena šteta zbog kršenja temeljnih prava, ekonomskih gubitaka, krađe identiteta i narušavanja ugleda u prekograničnom kontekstu.

- (12) SMATRA da se mora ojačati suradnja i na razini EU-a i na nacionalnoj razini. Suradnju među državama članicama i njezinu učinkovitost potrebno je povećati upotrebom postojećih mreža EU-a. Mogla bi se razmotriti suradnja između europske mreže za prava žrtava (dalje u tekstu „ENVR”)⁷ i drugih relevantnih mreža EU-a poput Europske pravosudne mreže⁸ i Europske mreže za sprečavanje kriminala (dalje u tekstu „EUCPN”)⁹. Nadalje, Vijeće smatra da bi se sastanci središnjih službi za kontakt definiranih u Direktivi o naknadi mogli održavati redovitije te bi primjerice mogli biti povezani sa sastancima/aktivnostima ENVR-a. Kako bi se jasno prepoznalo stajalište žrtava i ojačala potpora koja im je dodijeljena, potrebno je aktivno promicati partnerstva s organizacijama i/ili drugim akterima koji pružaju usluge potpore žrtvama.
- (13) SMATRA da naknada štete nanesene žrtvama kaznenih djela spada u temeljna prava žrtava. Iako je primarna obveza počinitelja kaznenog djela učinkovita naknada štete žrtvama, u bliskoj budućnosti trebalo bi uložiti posebne napore kako bi se poboljšao učinkovit pristup žrtava državnim naknadama kako je predviđeno u skladu s odredbama o nacionalnim sustavima naknada u Direktivi Vijeća 2004/80/EZ od 29. travnja 2004. o naknadi žrtvama kaznenih djela (dalje u tekstu „Direktiva o naknadi”)¹⁰. Time će se osobito poboljšati položaj žrtava nasilnih kaznenih djela počinjenih s namjerom.

⁷ ENVR je osnovan radi provedbe Zaključaka Vijeća o osnivanju neformalne europske mreže za prava žrtava, usvojenih u lipnju 2016. (9997/16).

⁸ Odluka Vijeća 2008/976/PUP od 16. prosinca 2008. o Europskoj pravosudnoj mreži (SL L 348, 24.12.2008., str. 130.).

⁹ Odluka Vijeća 2009/902/PUP od 30. studenoga 2009. o osnivanju Europske mreže za sprečavanje kriminala (EUCPN) i stavljanju izvan snage Odluke 2001/427/PUP (SL L 321, 8.12.2009., str. 44.).

¹⁰ SL L 261, 6.8.2004., str. 15.

- (14) SMATRA da je potrebno razmotriti odgovarajuće mjere kako bi se poboljšao pristup žrtava naknadama. Te bi mjere mogle uključivati jačanje suradnje na nacionalnoj razini i razini EU-a. Ovisno o ishodu evaluacije koja je u tijeku mogla bi se razmotriti i moguća revizija Direktive o naknadi. Dio rada na mogućoj reviziji trebao bi obuhvaćati dodatno definiranje zadaća nacionalnih službi za kontakt. Nadalje, kako bi se razmotrilo buduće djelovanje u području pristupa žrtava naknadama, trebalo bi pružiti više informacija o poteškoćama na koje se naišlo u provedbi Direktive o naknadi. Osim toga, potrebno je više informacija o nacionalnim kriterijima za naknadu i o definicijama nasilnih kaznenih djela počinjenih s namjerom u državama članicama.
- (15) ISTIČE da, kako bi se pojednostavnili sustavi državnih naknada te kako bi se na odgovarajući način uzele u obzir razlike među državama članicama, naknada treba i dalje biti novčana. Države članice trebale bi nastojati osigurati da žrtve ne budu izložene sekundarnoj viktimizaciji pri traženju naknade tako da im pruže odgovarajuću potporu i zaštitu. Vijeće smatra da usklađivanje naknade i sustava državnih naknada nije moguće, međutim, moglo bi se ispitati je li moguće u određenoj mjeri uskladiti definiciju žrtava koje imaju pravo na državnu naknadu.

Europska komisija poziva se da:

1. IZRADI strategiju EU-a o pravima žrtava za razdoblje 2020. – 2024. Strategija bi trebala biti sveobuhvatna i obuhvaćati sve žrtve kaznenih djela, s posebnim naglaskom na žrtve nasilnih kaznenih djela. Trebala bi uključivati sustavan pristup kako bi se osigurao učinkovit pristup žrtava pravosuđu i naknadama.
2. U strategiju UKLJUČI sljedeće mjere: promicanje najboljih praksi među državama članicama o načinu poboljšanja pristupa žrtava informacijama, potpori i zaštiti, nove praktične inicijative za osposobljavanje te koordinaciju i jačanje aktivnosti postojećih mreža EU-a poput europske mreže za prava žrtava i mreže nacionalnih službi za kontakt uspostavljenih na temelju članka 16. Direktive o naknadi. U tom kontekstu Komisija se poziva da ocijeni aktivnosti i vrijednost ENVR-a i mreže nacionalnih službi za kontakt te procijeni je li prikladno spojiti te dvije mreže.
3. U okviru navedene strategije OCIJENI postojeći zakonodavni okvir o pravima žrtava. Posebnu pozornost trebalo bi posvetiti preispitivanju pravila EU-a koja se odnose na naknade, poput Direktive o naknadi. Trebalo bi ispitati i učinke Okvirne odluke Vijeća 2005/214/PUP od 24. veljače 2005. o primjeni načela uzajamnog priznavanja na novčane kazne¹¹ na pristup žrtava naknadi.
4. POZOVE Eurojust, FRA-u, Europski institut za ravnopravnost spolova i ENVR da razmotre na koji način bi se moglo poboljšati suradnju i razmjenu informacija među nadležnim tijelima u vezi sa žrtvama nasilnih kaznenih djela u prekograničnim predmetima. Nadalje, Europska mreža za pravosudno osposobljavanje i Agencija Europske unije za osposobljavanje u području izvršavanja zakonodavstva mogle bi također doprinijeti, osobito u pogledu osposobljavanja nadležnih tijela.
5. U POTPUNOSTI ISKORISTI financijske instrumente EU-a u promicanju prava žrtava kaznenih djela i da aktivno širi informacije o mogućnostima financiranja EU-a kojima se nastoje poboljšati prava žrtava u državama članicama.

¹¹ SL L 76, 22.3.2005., str. 16.

Države članice pozivaju se da:

1. OSIGURAJU potpuno i ispravno prenošenje te učinkovitu praktičnu provedbu postojećeg zakonodavstva EU-a o pravima žrtava.
2. ISPUNE obvezu provedbe mjera dogovorenih u nedavnim zaključcima Vijeća u području prava žrtava.
3. OSIGURAJU da s ciljem jačanja suradnje nacionalna tijela nadležna za naknade sudjeluju, prema potrebi, u nacionalnom i bilateralnom djelovanju te na sastancima nacionalnih službi za kontakt.
4. OSIGURAJU sveobuhvatan i cjelovit pristup pravima žrtava, koji će uključivati sve aktere koji bi mogli doći u kontakt sa žrtvama te koji će uključivati pristup žrtava informacijama o njihovim pravima, potpori i zaštiti u skladu s pojedinačnim potrebama žrtava.
5. OSIGURAJU da postoje nacionalne politike za naknade koje se odnose na pristup žrtava naknadama te, ako je potrebno, osmisle mjere za poboljšanje njihova funkcioniranja. Pri osmišljavanju tih mjera među ostalim se mogu usredotočiti na poboljšanje mogućnosti upotrebe nove tehnologije kako bi se žrtve bolje informiralo o naknadi. Informacije bi trebale biti interaktivne te prilagođene i pristupačne svim korisnicima. Države članice trebale bi razmotriti mogućnost da, osim na nacionalnim jezicima, informacije budu dostupne barem na engleskom jeziku. Države članice potiču se i na razvoj elektroničkih usluga i korisnicima prilagođenih obrazaca za podnošenje zahtjeva za naknadu.
6. OSNAŽE informiranost službenika koji će vjerojatno doći u kontakt sa žrtvama o sustavima državnih naknada, primjerice osiguravanjem osposobljavanja. Nadalje, države članice pozivaju se da razmotre treba li se osposobljavanje iz članka 25. Direktive o pravima žrtava osigurati i tijelima nadležnima za naknade.
7. U POTPUNOSTI ISKORISTE financijske instrumente EU-a u promicanju prava žrtava kaznenih djela, među ostalim, primjerice razvojem i uspostavom interaktivnih i korisnicima prilagođenih nacionalnih internetskih stranica, telefonskih linija za pomoć i mobilnih aplikacija za tijela nadležna za naknade u državama članicama.